

ЕКОНОМІКА

УДК 631.16

Мікуліна М.О.

(Суми, Україна)

СУТНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ФОРМУВАНЬ

Розвиток економіки України на теперішньому етапі переживає дуже складні часи. Довготривала світова фінансово-економічна криза, недосконале чинне законодавство, банкрутство значної кількості вітчизняних підприємств, зменшення науково-технічного потенціалу та зниження інвестиційної привабливості поставили діяльність підприємств в дуже складні умови. Перед суб'єктами підприємництва, постало важливе завдання, що для підтримки фінансової стабільності та подальшого розвитку необхідно виконати умову – досягнення економічної, зокрема, фінансової безпеки.

Ключові слова: сільськогосподарські формування, фінансова безпека, показники, фінансовий механізм.

The process of ensuring the financial security of agricultural formations can be considered as a process to prevent possible losses from adverse effects on the economy of the enterprise in various aspects of its services to ensure profitability, sustainability and business prospects. In this regard, the solution of an industry-specific problem becomes of particular urgency as a failure to anticipate and prevent instability in the future in the future. Therefore, it will be crucial that measures be taken to timely identify the negative processes in the financial mechanism of the enterprise.

Key words: agricultural formations, financial security, indicators, financial mechanism.

Процес забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських формувань можна розглядати як процес запобігання можливих збитків від негативних впливів на економіку підприємства в різних аспектах роботи його служб по забезпеченню прибутковості, стійкості і перспективності бізнесу. В цьому плані особливої актуальності набуває вирішення такої, характерної для галузі, проблеми як невміння своєчасно передбачити нестабільність та уникнути її в майбутньому. Тому вирішальне значення тут будуть мати заходи, направлені на своєчасне розпізнання негативних процесів у фінансовому механізмі підприємства.

З цією метою необхідно мати відповідний фінансовий інструментарій, який би дав можливість визначити рівень фінансової безпеки та місце цього рівня в певних межах. В нашому розуміння рівень фінансової безпеки – це показник, що відображає певний поріг стабільності підприємства та межу її втрати під впливом несприятливих факторів. Числове значення зазначеного показника має визначатися як величина, розрахована на базі декількох фінансових коефіцієнтів, кожен з яких характеризує той чи інший бік функціонування фінансового механізму підприємства і, які в комплексі можуть визначати рівень фінансової безпеки останнього. До чинників впливу було віднесено 5 основних фінансових коефіцієнтів, які в свою чергу характеризуються певним набором показників та мають відповідний механізм розрахунку. В результаті проведених розрахунків було визначено порядок розрахунку інтегрального показника для визначення меж фінансової безпеки сільськогосподарських формувань, що розраховується за наступною формулою:

$$I_n = ((ГК + КФВ + ДЗ + ОА) / ПЗ) + ((ОА + (Б - ВК)) / ВК) + (ДЗ / КЗ) + ((В * В + 365 * ДЗ) / (Б + ВК + ОА + З + ОЗ + В)) + 3 * (ОА - ПЗ) + (ОА - ПЗ) * ВК + ((НП + РК) / Б) + ПР * (В + Б + ВК + ОЗ + ОА) \quad (1)$$

де ГК – грошові кошти;

КФВ – короткострокові фінансові вкладення;

ПЗ – поточні зобов'язання;

ДЗ – дебіторська заборгованість;

КЗ – кредиторська заборгованість;

ОА – оборотні активи;

Б – валюта балансу;

ВК – власний капітал;

НП – нерозподілений прибуток;

РК – резервний капітал;

В – виручка;

З – запаси;

ОЗ – основні засоби;

Пр – прибуток до оподаткування.

Тепер можемо встановити межі фінансової безпеки підприємства відповідно до стану його фінансової стійкості. У відповідності до показника забезпеченості запасів власними і позиковими джерелами у фінансовій літературі [1, с. 54; 2, с. 32; 3, с. 254] виділяють наступні типи фінансової ситуації:

1. Абсолютна стабільність – власні оборотні кошти забезпечують запаси і затрати.

2. Стабільний рівень фінансової безпеки – запаси і затрати забезпечуються сумою власних оборотних коштів і довгостроковими позиковими джерелами.

3. Відносно стабільний рівень фінансової безпеки – запаси і затрати забезпечуються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових позикових джерел і короткострокових кредитів і позик, тобто за рахунок всіх основних джерел формування запасів і витрат.

4. Нестабільний рівень фінансової безпеки. Фінансова неспроможність і небезпека є очевидною. Потрібне оперативне втручання в управління фінансово-виробничою діяльністю, застосування мір антикризового управління підприємством, можливе відновлення платоспроможності; вирішуються питання підбора і призначення керівника, зміни системи управління, вирішуються також питання реструктуризації заборгованості, або створення нового підприємства на базі активів підприємства-банкрута.

5. Критичний рівень – практичний розвал фінансової системи підприємства, необхідна заміна керівництва, призначення нове керуючого, застосування надзвичайних заходів антикризового управління підприємством при виявленні відсутності реальної можливості відновити платоспроможність, можлива ліквідація господарства.

Висновки.

Таким чином, концепція фінансової безпеки в умовах трансформаційних процесів в економіці необхідна в силу якісних змін фінансових ризиків у зоні господарських інтересів сільськогосподарських формувань. Зміна як зовнішніх, так і внутрішніх чинників виробничофінансової діяльності аграрних формувань привело до значного зниження стійкості фінансового механізму суб'єктів аграрного сектору як складових економічної системи. Як наслідок, досягнення належного рівня ефективності їх виробничої діяльності вимагає створення системи заходів по діагностуванню можливих загроз фінансовій безпеці підприємства, що дозволить своєчасно попереджувати економічні ризики і запобігати наслідкам їх тиску. Поряд з цим слід зазначити, що безпосереднє використання західних фінансових моделей не завжди може бути виправданим, тому є необхідність в розробці нових

підходів, а також в адаптації зарубіжних напрацювань до умов вітчизняного АПК. Використання запропонованої моделі дозволить адекватно діагностувати фінансове становище підприємства, оцінити рівень фінансової безпеки та передбачити кризові явища в його фінансовому механізмі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Кашенко О.Л. Системне уявлення фінансів [Текст] / О.Л. Кашенко. – Суми: Видавництво «Довкілля», 2001. – 98 с.
2. Мікуліна М.О. Фінансова діагностика сільськогосподарського підприємств: можливості традиційного підходу [Текст] / М.О. Мікуліна // Вісник СНАУ. Серія «Фінанси і кредит». – 2005. – №1. – С. 26-34.
3. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємств [Текст]: науковометодичне видання / За ред. проф. А.В. Чупіса. – Суми: Видавництво «Довкілля», 2011. – 404 с.